

Asia: VN/18944/2021

Käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kansallisen ohjelman luonnos ja ympäristöselostus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomi on edelläkävijä käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamisessa. Lisäksi tiedämme käytetyn polttoaineen olevan suurella varmuusmarginaalilla hyvässä tallessa Onkalon kaltaisessa loppusijoitusluolassa. Samalla ydinvoiman roolia ilmastomuutoksen hidastamisessa ja luontokadon ehkäisemisessä maailmalla rajoittaa eri maiden kyvyttömyys päättää vastaavien loppusijoitusratkaisujen rakentamisesta.

Nykyisen lainsäädännön mukaan Suomeen ei saa tuoda ydinjätettä muista maista, eikä Suomessa tuotettua ydinjätettä saa viedä Suomesta pois. Tämä monin tavoin ongelmallinen ja keinotekoinen rajoite hidastaa sekä ilmastoystävällisten ratkaisujen ja teknologioiden leviämistä että niiden käyttöönottoa.

Kyseiset rajoitteet estävät Suomea myymästä loppusijoitusratkaisuja maille, jotka poliittisista tai muista syistä eivät kykene asiaa itse ratkaisemaan. Ratkaisuja kaivataan niissäkin maissa, joissa jätehuollon kustannuksiin tarvittavista varoista on jo huolehdittu etukäteen. Rajoitteet estävät Suomea myymästä puhdasta ydinenergiaa palveluna siten, että toimittajana huolehtisimme ”kokonaispakettina” myös jätehuollosta. Tämä kategorisesti estää sellaisten reaktoriteknologioiden käytön (sekä ostamisen että myymisen), joissa reaktorin polttoainetta ei vaihdeta lainkaan. Sama polttoaine toimii näissä reaktoreissa esimerkiksi 20 vuotta, jonka jälkeen koko reaktoriastia toimitetaan takaisin valmistajalle, polttoaineineen päivineen, käsittelyä ja kierrätystä varten. Rajoitteet estävät myös käytetyn polttoaineen toimittamisen jälleenkäsittelyyn toisessa maassa sijaitsevaan laitokseen, sekä tämän jälleenkäsittelyn polttoaineen ottamisen takaisin Suomeen, vaikka tämä tukisi kokonaisuudessaan myös kiertotalouden ja resurssiviisauden tavoitteita.

Se, että yllämainitut asiat voivat nyky-ympäristössä tuntua kaukaisilta, johtuu osin siitä, että ne ovat olleet laissa kiellettyjä. Lainsäädännön tulisi mahdollistaa ilmastonmuutosta torjuvat ratkaisut, järkevä toiminta ja asioiden arviointi, ei kategorisesti estää niitä. Uusia mahdollisuuksia ja ideoita kun harvemmin etsitään toiminnasta, joka on laissa kiellettyä, vaikka mahdollisuudet olisivat miten huimat tahansa.

Suomessa kehitetään tällä hetkellä fossiilisten polttamisen korvaamiseksi omaa kaukolämpöreaktoria, jota suunnitellaan myös vientikäyttöön. Tuleva ydinteknologiaan liittyvä vientisektorimme tulee kehittymään ja kasvamaan sellaiseen muotoon ja kokoon, jonka sille esimerkiksi lainsäädännössä mahdollistamme. Suomalaiselle reaktoriteknologialle on aivan erikokoiset markkinat tilanteessa, jossa voimme tarjota puhtaan energian palveluna, jonka osana huolehdimme myös kohdemaan jätehuollosta – kuin tilanteessa, jossa lainsäädäntö estää meitä tarjoamasta tällaista palvelua.

Suomen Ekomodernistien mielestä ydinteknologian mahdolliset ilmasto- ja ympäristöhyödyt ovat niin mittavat, ja modernin ydinvoiman turvallisuus ja materiaalitehokkuus niin paljon muita, etenkin polttoon perustuvia energiateknologioita, edellä, ettei sen keinotekoinen rajaaminen ole perusteltua. Päinvastoin, suomalaisen vastuullisen ja hyväksi todetun ydinjätehuollon viennin edistäminen, sekä lainsäädännön että T&K panostusten avulla, on erittäin perusteltua.

Suomen Ekomodernistit ry